

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring af lov om oprettelse af Rask-Ørsted Fondet (Danmarks internationale videnskabelige fond).

Valgt blev: *Foged Pedersen, Albertsen, K. B. Andersen, Boye Hansen, Jørgen Peder Hansen, Poul Hansen (Grenå), Niels Matthiasen, Poul Nilsson, Else-Merete Ross, Helga Pedersen, Conrad Kofoed, Finn Poulsen, Ib Thyregod, Gottschalck-Hansen, Erik Kragh, Knud Thomsen og Morten Lange.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring af lov om de kulturhistoriske lokalmuseer.

Valgt blev: *Ditlevsen, Knud Damgaard, Boye Hansen, Thomas Have, Aage Knudsen, H. Larsen (Bjerre), Waldemar Laursen, Poul Nilsson, Helge Larsen, Vagn Bro, Alfred Bøgh, Peter Larsen, Skov Thulesen, Poul Thomsen, Edv. Jensen, Ellen Strange Petersen og O. Mathiasen.*

Den følgende sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Vedrørende forhøjelse af ydelser m. v.) [af Chr. Madsen m. fl.]

Valgt blev: *Bladt, Lund Jensen, Evald Kristensen, Helge Nielsen, Poul Nilsson, Hans Rasmussen, Robert Sørensen, Elna Syvertsen, Aage Fogh, Søren Andersen, Søren Jensen, Jacob Sørensen, Skov Thulesen, Asger Jensen, Poul Thomsen, Poul Sørensen og Chr. Madsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om forlængelse af lov om valutaforhold m. v.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 41) findes i tidenden sp. 1703).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 143 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændringer i skifteloven.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 12) findes i tidenden sp. 1744, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 81).

Der var ikke stillet ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet følgende ændringsforslag:

Af *Rimstad:*

Til § 1.

1) Efter nr. 4 indføres som nyt nummer: „0. I § 60, stk. 1, 1. punktum, ændres ordene „indgæld og udgæld“ til: „tilgodehaven-der og gæld“.“

2) I den under nr. 14 foreslåede affattelse af § 63 indføres i 1. linje efter ordet „arven“: „— herunder forlodsret i henhold til arvelovens kapitel 5 —“.

3) I den under nr. 15 foreslåede affattelse af § 64 ændres ordet „omstødelse“ til: „er omstødt“.

4) I den under nr. 15 foreslåede affattelse af § 65, stk. 3, affattes sidste punktum således:

„Krav på forfaldne underholdsbidrag medregnes ikke som aktiv i den berettigede ægtefælles, men som passiv i den forpligtede ægtefælles bodel.“

5) I den under nr. 15 foreslåede affattelse af § 68 a, stk. 2, ændres ordene „er erhvervet til“ til: „tjener til“.

Bemærkninger.

Til nr. 1.

Ved ændringen tilsigtes at bringe bestemmelsens formulering i overensstemmelse med almindelig sprogbrug.

Til nr. 2.

Ved ændringen tilsigtes at lovfæste den fortolkning af bestemmelsen, som der gives udtryk for i udvalgsbetænkningen af 29. november 1963.

Til nr. 3.

Da der er en væsensforskel på, at et ægteskab opløses ved skilsmisse, og at et ægteskab omstødes på grund af omstændigheder, som har foreligget allerede fra dets indgåelse, vil det være rigtigere og klarere også her at skelne tydeligt i udtryksmåden.

Til nr. 4.

Med ændringen tilsigtes lovfæstelse af den fortolkning af bestemmelsen, som der gives udtryk for i den af justitsministeriets ægteskabsudvalg afgivne betænkning „I. Om skifte mellem ægtefæller“, side 35-36.

Til nr. 5.

Ved ændringen skabes der overensstemmelse mellem sprogbrugen i § 68 a, stk. 1 og 2.

Ændringsforslagene sættes først til forhandling.

H. Larsen (Bjerre): På hele udvalgets vegne skal jeg anbefale det høje ting at stemme imod de stillede ændringsforslag. Det er i og for sig ikke ond vilje mod ændringsforslagene, som dikterer os denne stilling. Vi har ved behandlingen af det tilsvarende lovforslag i folketingsåret 1962-63 set på de tanker, som partiet de uafhængige har fremført, og det har vi også gjort ved det foreliggende lovforslags behandling i denne samling, men vi ønsker at afvente ægteskabsudvalgets betænkning, inden vi går nærmere ind på de tanker, der er kommet til udtryk i ændringsforslagene. Jeg tror i øvrigt, at den ihærdighed, som det ærede partis ordfører har vist ved sagens behandling, selv om det skulle ske, at det ærede medlem ikke vender tilbage til tinget efter valget, har gjort et så uudsletteligt indtryk dels på udvalget, dels på

det høje ting, at de tanker nok kommer frem igen.

Jeg skal hermed anbefale tinget at stemme imod ændringsforslagene og for lovforslaget.

Rimstad: Jeg vil gerne bede det folketingsudvalg, der har behandlet nærværende skiftelovsforslag, og den højtærede justitsminister om at undskylde, at det først ved tredje behandling har været os muligt at stille de foreliggende ændringsforslag. Det må imidlertid stå klart for enhver i salen, at vor gruppe arbejdsmæssigt er meget hårdt belastet, og at vi ofte er henvist til at skaffe os den længst mulige udsættelse, før vi kan tage fat på en sag. I den forbindelse kan jeg godt nævne, at vort arbejde ikke bliver lettere ved, at vi er så godt som helt ude af kontakt med det udvalgsarbejde, som foregår her på Christiansborg.

Af tillægsbetænkningen forstår jeg, at man afviser vore ændringsforslag, og vi har fra den højtærede justitsminister fået forskellige begrundelser for denne afvisning — begrundelser, hvis relevans vi i det store og hele ikke kan anerkende.

Det er således blevet sagt, at vore ændringsforslag drejer sig om noget uvæsentligt, om noget bagatelagtigt. Det synes vi i hvert fald er urigtigt; og så uvæsentlige som det eneste ændringsforslag, udvalget gennem 5 møder er nået frem til, nemlig at erstatte ordet „hovedsagelig“ med „dog i det væsentlige“, er de i alt fald ikke.

Jeg vil også gerne nævne en anden indvending mod et af vore ændringsforslag, fordi netop den indvending forekommer mig at være symptomatisk. Den højtærede justitsminister har sagt til os, at det i lovens § 63 var overflødig bag ordet „arven“ at tilføje „som foreslået af os: „— herunder forlodsret i henhold til arvelovens kapitel 5 —“, fordi enhver måtte antages at vide, at ordet arv dækkede forlodsret. Jeg vil dertil sige, at heller ikke alle i udvalget har været klar over det, hvilket fremgår af betænkningen til lovforslagets anden behandling, hvor man netop spørger den højtærede justitsminister om forholdene omkring dette problem. Love, også juridiske love — eller måske netop de — bør efter vor opfattelse affattes så klart, at også almindelige mennesker og ikke alene jurister

[Rimstad.]

kan læse og forstå dem. Det er dette synspunkt og i og for sig ikke noget principielt, som formanden for udvalget lige nævnte det, der har fået os til at arbejde med det foreliggende lovforslag. Vi har ønsket at hjælpe den højtærede justitsminister, der er jurist, ved at fortælle ham om de vanskeligheder og de ønsker, lægfolk har med hensyn til hans lovforslags formulering. Vi har ønsket at gøre den højtærede justitsministers lovforslag så klare og letforståelige for lægfolk som muligt.

Jeg vil ikke sige, at den behandling, vore ændringsforslag har fået her i dag, opfordrer os til at gå videre med denne hjælp-somhed. Vi vil i vor gruppe overveje, f. eks. indtil næste valg, helt at undlade at debattere eller tage stilling til disse den højtærede justitsministers kun i ringe grad politiske, men meget fagligt betonedede lovforslag, når det arbejde, vi har gjort for at komme til bunds i problemerne, møder en så ringe påskønnelse, at det højst kan afføde et klap på skulderen ved første behandling, medens det derefter lades helt ude af billedet til fordel for noget så epokegørende som at erstatte ordet „hovedsagelig“ med „i det væsentlige“, sådan som jeg nævnte før.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg er ked af, at jeg næsten måtte få det indtryk, at det ærede medlem hr. Rimstad var vred og følte sig gået for nær ved den behandling, han og hans parti her og ved andre lejligheder har fået, og det er mig magtpåliggende at understrege, at det bestemt ikke har været hensigten at fornærme hverken det ærede medlem eller hans parti. Det ærede medlem drager en alt for vidtrækkende konklusion af det passerede, når han siger, at han og hans parti ikke vil forsøge at hjælpe mig ved udformningen af de justitsministerielle lovforslag; det er altså specielt mig, det skal gå ud over. Men jeg vil gerne sige til det ærede medlem, at selv om det er rigtigt, at flertallet af de lovforslag, som det er min opgave at fremsætte for det høje ting, kan karakteriseres, som det ærede medlem gjorde det, som faglige, så er det dog utvivlsomt nu og da således, at også lovforslag fremsat af mig i høj grad tangerer

politiske emner, endogså — det værste af alt — tværpolitiske.

Det ærede medlem gjorde en undskyldning for, at de stillede ændringsforslag var fremsat så sent, og jeg erkender da uden videre, at det ærede medlem og hans parti har specielle vanskeligheder, men her er forholdet jo det, at betænkningen til anden behandling forelå den 29. november, og at anden behandling fandt sted den 11. december, og det var jo i virkeligheden først under selve anden behandling, at vi blev bekendt med, at det ærede medlem ville stille en række ændringsforslag.

Jeg vil imidlertid gerne knytte nogle bemærkninger til de enkelte af det ærede medlems ændringsforslag, idet det ikke vil være rimeligt, at det ærede medlem skal kunne sige, at vi afviste dem uden begrundelse, næsten som en uvenlig handling.

Det ærede medlems første ændringsforslag går ud på at foretage en ændring i skiftelovens § 60, stk. 1, 1. punktum, hvor det ærede medlem ønsker ordene „indgæld og udgæld“ erstattet med ordene „tilgodehavender og gæld“. Jeg må hertil for det første sige, at denne bestemmelse ikke er foreslået ændret i det foreliggende lovforslag, som altså slet ikke omfatter denne bestemmelse. Men for det andet vil jeg gerne gøre opmærksom på, at det drejer sig om en næsten 90 år gammel lov, en lov af 1874, som utvivlsomt i sin sprogbrug — eller rettere: som vi ved, i sin sprogbrug — er væsentligt anderledes end moderne lovgivning, og er det da rimeligt i en sådan lov med et meget stort antal paragraffer at pille en enkelt ud og gøre den til genstand for sprogrøgt? Har det ærede medlem systematisk gennemgået hele loven for at finde ud af, på hvilke områder en modernisering af sprogbugen kunne forsvares? Jeg har ikke ment det rigtigt at acceptere, at man på et enkelt punkt foretager en sådan sprogændring, og jeg peger på, at der nu er nedsat en kommission, som skal gennemgå hele skifteloven, og derudaf vil, håber jeg, inden alt for længe fremkomme en moderne lov. Når vi har villet foretage ændringer i skifteloven nu, er det, fordi vi står over for områder, hvor vi har ment det påtrængende nødvendigt at gennemføre reformer navnlig affødt af de væsentlige

[Justitsministeren.]

ændringer, der i afvigte folketingsår blev gennemført i arveloven.

Dernæst foreslår det ærede medlem en ændring til § 63, nemlig tilføjjelsen:

„— herunder forlodsret i henhold til arvelovens kapitel 5 —“.

Det ærede medlem peger på, at der i udvalget må have været tvivl, eftersom man i betænkningen har understreget, at bestemmelsen i § 63 også omfatter forlodsretten. Hertil vil jeg gerne sige, at jeg gjorde udvalget bekendt med — og det er også udtalt i betænkningen — at det må anses for aldeles indlysende, at forlodsretten er en egentlig arveret og derfor omfattet af bestemmelsen i § 63.

Det er den ene side af sagen, men om den anden side af sagen vil jeg gerne sige, at der jo også andre steder i skifteloven optræder ordet „arv“, og hvis man da ikke overalt i skifteloven, men kun i en enkelt bestemmelse, tilføjer dette specielle „herunder forlodsret i henhold til arvelovens kapitel 5“, så kan det indebære risiko for en fejlfortolkning af de bestemmelser, som ikke har fået tilføjjelsen med, og det er begrundelsen for, at vi ikke har ment at burde acceptere det ærede medlems ændringsforslag.

Det tredje ændringsforslag vedrører § 64, hvor man ønsker, at ordet „omstødelse“ skal erstattes med ordene „er omstødt“. Efter mit skøn forekommer det ikke at være rigtigt at gøre dette, simpelt hen fordi ordet „opløst“ terminologisk også omfatter „omstødelse“, og det vil det ærede medlem kunne få bekræftet ved at studere i loven om ægteskabs indgåelse og opløsning. Det er altså baggrunden for, at vi ikke har ment at kunne acceptere dette ændringsforslag.

Det fjerde ændringsforslag, som det ærede medlem stiller, går ud på, at i § 65, stk. 3, affattes det sidste punktum således:

„Krav på forfaldne underholdsbidrag medregnes ikke som aktiv i den beret-

tigede ægtefælles, men som passiv i den forpligtede ægtefælles bodel“.

Når jeg ikke har ment at kunne acceptere dette ændringsforslag, er det af en principiel grund, nemlig den: at underholdsbidrag er et passiv i den forpligtede ægtefælles bodel, er et udslag af hovedreglen i bestemmelserne i stk. 2, som opregner alle disse problemer, hvorefter der så i stk. 3 kommer visse undtagelser. Det vil derfor ikke være systematisk rigtigt at medtage i stk. 3 en sådan forpligtelse i forbindelse med undtagelser i øvrigt. Det er grunden til, at også dette ændringsforslag er blevet afvist.

Endelig er der ændringsforslag nr. 5, hvor man ønsker ordne „er erhvervet til“ ændret til „tjener til“. Det drejer sig om bestemmelsen i § 68 a, hvor stk. 1 giver ægtefællen ret til at udtage genstande, som udelukkende tjener til den pågældendes personlige brug, for så vidt værdien ikke står i misforhold til formueforholdene. Men der står i stk. 2:

„Genstande, der er erhvervet til børnenes brug, kan udtages forlods af den ægtefælle, der har forældremyndigheden over børnene.“

Dér vil det ærede medlem have, at der nu anvendes det samme udtryk som i stk. 1, nemlig „som tjener til“ børnenes brug. Dette mener jeg sagligt er forkert. Forholdet er nemlig det, at bestemmelsen i stk. 2 har et videre omfang end bestemmelsen i stk. 1, som er indsnævret til den personlige brug, ægtefællen har. Dertil kommer endvidere, at når jeg foretrækker ordet „erhvervet“ fremfor „tjener til“, så indebærer det, at ejendele, som barnet endnu ikke har taget i brug, men som er erhvervet med henblik på barnet, omfattes af bestemmelsen i stk. 2.

Det er altså den saglige begrundelse for, at vi har måttet afvise de 5 ændringsforslag, og jeg synes på denne baggrund, at det ærede medlem skulle moderere sin lidt stærke stilling til alt det, der er passeret.

H. Larsen (Bjerre): Jeg finder anledning til meget stærkt at tilbagevise det ærede medlem hr. Rimstads bemærkning om, at der skulle være taget overfladisk på de ting, som har været forelagt udvalget. De har været meget grundigt gennemdrøftet i samråd med justitsministeren, hvilket også fremgik af den højtærede ministers rede-gørelse for tinget her, og jeg kan derfor anbefale, at man afviser ændringsforslagene og stemmer for lovforslaget som helhed.

Rimstad: Jeg takker den højtærede justitsminister for hans gennemgang af vore ændringsforslag. Vi er ikke enige i det af ham fremførte, men skal i øvrigt ikke forlænge debatten herom. Jeg vil blot tilføje, at jeg naturligvis ikke er vred; jeg er kun skuffet.

Når vi, som jeg sagde, vil overveje ikke oftere at deltage i debatten om disse særlige forslag, er det, fordi vi ikke vil bruge tingets tid til noget, der alligevel ikke fører til resultater.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene.

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes med 140 stemmer mod 6.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes med 140 stemmer mod 6.

Ændringsforslag nr. 3
forkastedes med 140 stemmer mod 6.

Ændringsforslag nr. 4
forkastedes med 139 stemmer mod 6.

Ændringsforslag nr. 5
forkastedes med 139 stemmer mod 6.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget
vedtoges enstemmigt med 140 stemmer; 6 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 64) findes i tidenden sp. 1757).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget
vedtoges enstemmigt med 146 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om fortsat drift af det skandinaviske undervisningshospital i Korea m. v.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 55) findes i tidenden sp. 1757).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget
vedtoges enstemmigt med 147 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om fritagelse for grundskyld til staten samt grundstigningsskyld for skatteåret 1964-65 af landbrugsejendomme.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 14) findes i tidenden sp. 1760).